

Στέλιος Καζαντζίδης ... και «όσο υπάρχουμε θα υπάρχουν»...

(Με αφορμή την ξεχασμένη από την πολιτεία
επέτειο του ταξιδιού του στην καρδιά της μοναξιάς)

*Ο Στέλιος ήταν ο αέρας που αναπνέαμε όλοι οι Έλληνες...
Μάνος Παπαδάκης*

Ο πατέρας μου ήταν ψαράς, είχε κι έναν καφενέ. Ήταν καζαντζιδικός μέχρι κόκαλο. Το ίδιο κι οι απλοί καθημερνοί άνθρωποι του περίγυρου, με κείνο το αλάνθαστο αισθητήριο, την άφατη κρησάρα τους... Έτσι, έμαθα τον Καζαντζίδη απ' την κοιλιά της μάνας μου, γεννήθηκα ακούγοντας τη φωνή του, βαυκαλίστηκα, γαλουχήθηκα, ανδρώθηκα με τα τραγούδια του. Από τότε τον κουβαλάω εντός μου και υπάρχει: στη χαρά μου και τη λύπη, τη μοναξιά και τον έρωτα, την αγάπη και την προδοσία, τον καημό και την απαντοχή, τον πόνο και την ελπίδα, τα ντέρτια και τα γλέντια, τα παράπονα, τα μεράκια, την αγωνία, τον αγώνα, τα όνειρα... και «θα υπάρχει όσο υπάρχω...»

Το τραγούδι, όπως γνωρίζουμε, εκφράζει την εποχή του. Ο Στέλιος – ανείπωτο προνόμιο κι ύψιστος τίτλος τιμής, να σε φωνάζει ολάκερος λαός με το «μικρό» σου – ζωγράφισε, χρωμάτισε, στιγματίσει, απαύγασε κραυγαλέα με τη φωνή του τούτη την εποχή. Έχουν προκηρυχθεί, κατά καιρούς, διδακτορικές διατριβές που αφορούν στο «φαινόμενο Καζαντζίδης», το έργο τούτου του παμμέγιστου βάρδου του ελληνικού τραγουδιού, την αποκρυπτογράφηση του κοινωνικοοικονομικού γίνεσθαι μέσα απ' τα τραγούδια του. «Το τραγούδι είναι ένα κομμάτι της ζωής», καταπώς υποστηρίζει ο μεγάλος Σταύρος Κουγιουμτζής, «κι όταν η ζωή δεν πάει καλά, είναι φυσικό να μην πηγαίνουν καλά και τα κομμάτια της».

Τούτος ο τραγουδιστής, ο περιούσιος και πεφιλημένος των θεών, **ήταν τα τραγούδια του...** «Είμαι τραγούδι/ είμαι λαός/ δεν είμαι σκλάβος κανενός». Αυτός ήταν, εκεί τον έβρισκες... εκεί τον συναντούσες... Εκεί τον συνάντησε, έξι φορές, κι ο περιβόητος Φρανκ Σινάτρα, να τον θαυμάσει, να διδαχθεί. Πόσοι αλήθεια το γνωρίζουν και πόσοι δε θα το έκαναν σημαία τους; Ο Στελιανός – όπως τον αποκαλούσαν οι ιδιαίτεροι φίλοι του – είχε τη σφραγίδα της δωρεάς, της θεϊκής πνοής, συνάμα όμως, και την ατυχία να γεννηθεί στην Ελλάδα, την ατυχία να γεννηθεί στη Νέα Ιωνία κι όχι στη Νέα Υόρκη.

Είχε τη δωρεά της χάρης, της αγάπης και της φτώχειας... Το τελευταίο σύνδρομο τον ακολούθησε μέχρι και το στερνό ταξίδι του, μαζί με τη μόνιμη μελαγχολία του Σεπτέμβρη στην άκρη των ματιών του, σημάδι πως δεν τον πρόδωσε η μνήμη του ποτέ. Γνώριζε από ουράνιες δυνάμεις, από πέλαγο. Υπήρξε, κύρια, ο απρόσκλητος, ταπεινός μοιρολογητής του κοινωνικού άλγους, των παθών μας, μιας και το θλιμμένο τραγούδι, το πονεμένο, παρηγορεί κι εξορκίζει τον πόνο, τον μεταλλάσσει σε τραγούδι-μοιρολόι, μιας και «παραπονεμένα λόγια έχουν τα τραγούδια μας, γιατί τ' άδικο το ζούμε μέσα από την κούνια μας», όπως εύστοχα παρατηρεί, ο Μάνος Ελευθερίου. Υπήρξε ο ίδιος «σημείο αναφοράς», υπόδειγμα ανθρώπου-πολίτη, που καμιά πράξη του δεν παρεξέκλινε σε συνέπεια, γενναιότητα, ήθος, εντιμότητα, απ' όσα εξέφραζε με τα τραγούδια του... «*Το μερτικό μου απ' τη χαρά/ μου το 'χουν πάρει άλλοι /γιατί είχα χέρια καθαρά/ και μια καρδιά μεγάλη*». Το τραγούδι του, γνώριμη, οικεία, γλυκιά, ασφαλής καταφυγή, σε στιγμές απογοήτευσης, μεγάλης προσωπικής μοναξιάς, φορές που νοιώθεις τον κόσμο γύρω σου να ξεφτίζει, να ψευτίζει. Αναρχικές, επαναστατικές, ανατρεπτικές, υπερβατικές και με αποστροφή στο σύστημα, στάση ζωής και απόψεις του... «*Το σύστημα είναι ένοχο/μα δεν το δίκασε κανείς*», μας υπενθυμίζει προειδοποιώντας μας, για πολλοστή φορά...

Όταν θρηνεί ο κόσμος ένα είδωλο, θρηνεί ένα μέρος του μύθου στον οποίο πρωταγωνιστεί ο ίδιος. Κηδεύει ένα κομμάτι της δικής του Ύπαρξης. Στην Ελευσίνα – σε θυμάμαι, λες κι ήταν ψες – να οιακίζεις μοναξιά και αμετάκλητο, απελεύθερος κι ελεύθερος για πρώτη σου φορά... θαρρώ. Κόκκινο γαρούφαλλο η φωνή μου έλαμνε στα θολά νερά του Αχέροντα, κόκκινο γαρούφαλλο για σένα ...

Στέλιος Καζαντζίδης

Είσαι Τραγούδι
Είσαι Λαός
Γιος Παναγιάς και Φτωχομάνας...

Στο ψεσινό ταξίδι
στον Αχέροντα
έλαυνες απελεύθερος κι ελεύθερος
για πρώτη σου φορά... θαρρώ...

Στο ψεσινό τραγούδι
στον Αχέροντα
μ' ανείπωτο ρωμαίικο παράπονο,
αλλόκοτο μεθύσι γιορτινό,
ασύστολη βροχή,
γαρούφαλλα στο αίμα...

Ιερουργούσες απελεύθερος
κι ελεύθερος
για πρώτη σου φορά... θαρρώ...

(Χρίστου Μπελλέ, από την ποιητική συλλογή «Δηιάνειρα»)

« Ήταν – σύμφωνα με τον Άκη Πάνου – ένας λαϊκός επαναστάτης, που με την ερμηνεία και τα τραγούδια του έκανε επανάσταση, άναβε φωτιές στις καρδιές των απλών ανθρώπων... και όχι μόνο...» Ήταν... ο Στέλιος Καζαντζίδης... ο δικός μας Στέλιος... θα πρόσθετα.

Χρίστος Στεργ. Μπελλές

Υ.Γ. Ο Στέλιος, ακόμη και νεκρός πληρώνει τα επίχειρα της αγερωχίας του. Άρρητα σαρκαστική, πολλές φορές, η αυτοσύστασή του: «**Στέλιος Καζαντζίδης, αλιεύς, τέως τραγουδιστής**». Πήραν τα λόγια του τοις μετρητοίς οι γλαφυρές γραβάτες του Υπουργείου Πολιτισμού, της ποικιλώνυμης εξουσίας, διέγραψαν απ' τον πολιτιστικό

χάρτη την τελευταία ιδιότητα – με την αιτιολογία του «τέως» – και τον παρέδωσαν στην «Ιστορία» της απαξιωτικής και παγκοσμιοποιημένης έννοιας: ανήκεις στην Ιστορία, σημαίνει τέλειωσες, ξόφλησες...